

Handel mellan lärosäten

SUHF:s styrelse antog rekommendationen Handel mellan lärosäten den 26 november 2020.

Rekommendationen är ett nytt avsnitt i handledningen för SUHF-modellen och har tagits fram av SUHF:s redovisningsråd.

Rekommendation

För att underlätta samarbeten mellan lärosäten och att arbeta för en mer likartad hantering av SUHF-modellen har SUHF antagit följande rekommendation:

- Lärosäten som tillämpar den alternativa fördelningsbasen där driftkostnader ingår, rekommenderas att från sin fördelningsbas exkludera driftkostnader som avser köp från annat svenskt lärosäte.
- Säljande lärosäte förutsätts fakturera såväl direkta som indirekta kostnader.

Rekommendationen gäller från och med år 2021 med implementering senast år 2022.

Bakgrund

Det förekommer en tämligen omfattande handel mellan lärosäten och i huvudsak är det tjänster som säljs. Tjänsteköp är aktuella framför allt i forskningssamarbeten men kan också förekomma i både ordinarie utbildning och i uppdragsutbildning. Generellt gäller att säljande lärosäte fakturerar inklusive sina indirekta kostnader för att få täckning för dessa.

Under de tio år som SUHF-modellen har tillämpats är en av de mest vanliga frågorna den som gäller indirekta kostnader vid tjänsteköp mellan lärosäten och att det ibland uppstår dubbla indirekta kostnader för ett köpande lärosäte.

Frågeställningarna gäller de fall då köpande lärosäte tillämpar den alternativa fördelningsbasen, det vill säga direkta personal- och driftskostnader. I dessa fall debiteras köparen för såväl direkta som indirekta kostnader hos säljande lärosäte och därtill sker en påläggsdebitering hos köpande lärosäte på den driftskostnad som köpet utgör.

Frågan som återkommer och som ses som ett hinder för samverkan mellan lärosäten *skulle kunna sägas vara att driftkostnader ingår i fördelningsbasen*. Flertalet lärosäten har endast lönekostnader som fördelningsbas varför problemet med dubbla indirekta kostnader inte uppkommer för dem.

Fördelningsbaser enligt grundmodellen¹

De gemensamma kostnaderna från olika nivåer inom ett lärosäte ska fördelas på kostnadsbärarna vid en institution. Vid denna slutliga fördelning på kostnadsbärare förutsätter modellen att fördelningen görs på en kostnadsbas och att alla lärosäten bör använda samma fördelningsbas (underlag).

Direkta lönekostnader är huvudalternativ som fördelningsbas i grundmodellen. Med direkt lön menas kostnadsbärarnas lönekostnader inklusive sociala avgifter.

Lärosätenas verksamhet kan ofta beskrivas som löneintensiv och huvudalternativet med en fördelning baserad på löner är då tillämplig. Inom vissa områden finns det dock även ett relativt stort inslag av andra kostnader för till exempel laborativ verksamhet. Om omfattningen av sådan verksamhet är ansenlig, kan istället direkta personal- och driftskostnader vara en mer rättvisande fördelningsbas för kostnadsbärarna. Modellen tillåter därför en viss flexibilitet för ett lärosäte när fördelningsbasen ska definieras och ett lärosäte kan välja den alternativa fördelningsbasen om särskilda skäl föreligger. Den alternativa fördelningsbasen betyder att både personal- och driftskostnader² i kärnverksamheten är underlag för fördelningen av gemensamma kostnader.

Nuläge

Köp mellan lärosäten hanteras i dagsläget olika även vad gäller fördelningsbas hos köpare som tillämpar den alternativa fördelningsbasen, det vill säga när driftkostnader ingår i fördelningsbasen för indirekta kostnader. En översiktlig bild av lärosätenas hantering samt deras inställning till behovet av en rekommendation har framkommit i en enkät som Redovisningsrådet genomförde i slutet av år 2019.

I samband med diskussioner om att köp från annat lärosäte inte bör ingå i fördelningsbasen har man också lyft frågan om huruvida man även ska se samarbeten med andra statliga myndigheter på motsvarande sätt. Många betraktar dock handel mellan lärosäten på motsvarande sätt som internhandel inom ett lärosäte. Argument för att just handel mellan lärosäten ska hanteras annorlunda är fördelar med att underlätta inbördes samarbeten för att bidra till effektiv resursanvändning i sektorn, högre kvalitet i verksamheterna samt breddad kompetens för forskare.

Att ta bort möjligheten att tillämpa den alternativa fördelningsbasen kan anses utgöra en väsentlig påverkan på lärosätenas ekonomistyrning. Mot denna bakgrund föreslås möjligheten att välja mellan grundmodell och alternativ fördelningsbas kvarstår.

---

¹ SUHF-modellen – Redovisningsmodell för indirekta kostnader vid universitet och högskolor, handledning 2012.

² Det förekommer även varianter av den alternativa fördelningsbasen.